

Norsk studentorganisasjon

Holbergs gate 1 / 0166
Oslo
T: 22 04 49 70
E: nso@student.no
W: www.student.no

Høringsuttalelse

Høring - Nasjonale retningslinjer for åpen tilgang til forskningsresultater

Dato: 27.10.2016

Høringsuttalelse – Nasjonale retningslinjer for åpen tilgang til forskningsresultater

Norsk studentorganisasjon (NSO) ønsker med dette å komme med en høringsuttalelse om nasjonale retningslinjer for åpen tilgang til forskningsresultater. Først og fremst ønsker vi å si at det er veldig positivt at arbeidet med å få plass nasjonale retningslinjer for åpen tilgang nå er i gang. Vi stiller oss i utgangspunktet positive til retningslinjene og tiltakene, men vi vil kommentere på de områdene vi anser som spesielt viktige for å sikre åpen tilgang til forskningsresultater.

NSO mener at resultatene av offentlig finansiert forskning er et felles gode, og at både akademia og samfunnet ellers skal sikres fri tilgang til kunnskap. Forskning som publiseres i åpne kanaler kan også være mer synlig og blir mer tilgjengelig, og er viktig for effektiv global kunnskapsspredning. Derfor mener vi at all forskning som er offentlig finansiert skal publiseres i åpne tidsskrifter. Vi er derfor helt enig med Brekke-utvalget som i de nasjonale retningslinjene foreslår at gull Open Access (OA) skal være førstevalget for forskere som er finansiert med offentlige midler.

I punkt 2 i retningslinjene foreslås det at grønn OA er et alternativ dersom forskeren ikke velger å publisere i et tidsskrift med åpen tilgang. Videre skiller man mellom sperrefristen for STM-fagene, og humaniora og samfunnsvitenskap. NSO er enig i at grønn OA skal benyttes dersom en forsker ikke kan bruke gull OA. Allikevel mener vi at man ikke skal skille mellom ulike fagområder, og ønsker å understreke at det er viktig å sikre rask tilgang til alle artikler og ikke bare innenfor STM-fagene. Derfor mener vi at sperrefristen skal være 6 måneder uavhengig av hvilket fagområde det publiseres i.

I punkt 3 i retningslinjene foreslås det at alle institusjoner skal sørge for at forskningsartikler deponeres i et vitenarkiv senest ved publiseringstidspunkt, samt at det skal være et krav om at artiklene har blitt deponert for å telle i den resultatbaserte omfordelingen. Som det også påpekes senere i rapporten, så mener NSO at den beste måten å sikre deponering og tilgang til alle artikler som publiseres ved hjelp av offentlige midler er gjennom et nasjonalt vitenarkiv. Vi er videre enig i at dette vil være ressursbesparende, samt vil forenkle prosessen rundt deponering.

Utvalget foreslår også en rekke insentiver for å velge åpen publisering som innebærer å endre dagens publiseringsindikator. Om publiseringsindikatoren skal endres eller om det opprettes en ny indikator må vurderes opp mot publiseringsindikatorens hensikt, samt hva som vil være det sterkeste insentivet. NSO mener uavhengig av dette at man uansett må skape et insentiv for åpen publisering i finansieringssystemet.

Det er ingen tvil om at det i en periode ved overgang fra tradisjonell publisering til åpen publisering vil innebære økte kostnader, da det må betales for både de tradisjonelle tidsskriftene og åpen publisering. Derfor er det viktig at alle offentlige forskningsfinansierende institusjoner er med å bidra til å finansiere dette slik som det foreslås i retningslinjene. Vi vil også understreke at det er spesielt viktig at Norges

Forskningsråd (NFR) fortsetter med sin finansiering av institusjonenes publiseringsfond, og at alle institusjoner får på plass et slikt fond for å sikre finansieringen av åpen publisering.

I rapporten anbefaler utvalget ikke å inkludere hybrid OA med bakgrunn i at det er et dyrere alternativ enn gull OA, og at de kan være vanskelig å gjenfinne som åpent tilgjengelig. NSO mener allikevel at man i en overgangsperiode for å få flere forskere til å velge åpen publisering også må finansiere hybrid OA. For å minimere merkostnadene ved dette er det positivt om dette blir en del av kollektive avtaler med forlag for avregning av betaling for frikjøp mot abonnementsbetaling.